

ระดับอาหาร

โภชนาการที่เหมาะสมเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญต่อการบำบัดฟื้นฟูผู้ป่วยที่มีภาวะกลืนลำบาก อาการสำหรับผู้ป่วยที่มีภาวะกลืนลำบากควรเป็นอาหารที่มีการปรับเนื้ออาหารและความหนืดเพื่อป้องกันการสำลักอาหารและน้ำ

ระดับที่ 1 อาหารข้นหนืด ไม่มีน้ำ

ลักษณะอาหาร: อาหารปั่น จนข้นหนืด เป็นเนื้อเดียวกัน

ตัวอย่างอาหาร: โจ๊กปั่นข้น , ฟักทองบด , มันเทศบด , เผือกบด , กล้วยชูด , โยเกิร์ต

โจ๊กปั่นข้น

ฟักทองบด

มันบด

เผือกบด

กล้วยชูด

โยเกิร์ต

ระดับที่ 2 อาหารหนืด

ลักษณะอาหาร: อาหารปั่น จนเป็นเนื้อเดียวกัน มีลักษณะความหนืดคล้ายน้ำผึ้ง ซึ่งมีสวนผสมของของเหลวมากกว่าระดับที่ 1

ตัวอย่างอาหาร: โจ๊กปั่น , ซุปข้น

โจ๊กปั่น

ซุปข้น

ระดับที่ 3 อาหารอ่อนเคี้ยวง่าย น้ำน้อย

ลักษณะอาหาร: อาหารอ่อนที่บดหรือสับละเอียด ไม่มีเปลือกหรือกากแข็ง หรืออาหารที่หั่นชิ้นเล็กๆ และมีน้ำปนอยู่เล็กน้อย

ตัวอย่างอาหาร: ข้าวต้มข้น , ไข่ตุ๋น , คัสตาร์ด , ผลไม้สุกเนื้อนุ่ม , เต้าหู้ไข่ , เนื้อสัตว์สับละเอียด

ข้าวต้มข้น

ไข่ตุ๋น

ผลไม้สุกนุ่ม

เต้าหู้ไข่

ระดับที่ 4 อาหารอ่อน

ลักษณะอาหาร: อาหารเนื้อนุ่ม เปื่อย สามารถเคี้ยว และกลืนได้ง่าย

ตัวอย่างอาหาร: ข้าวต้มหมูบดละเอียด , ปลาเนื้อ , แกงจืดเต้าหู้ , ผักต้มสุก

ข้าวต้มหมูบดละเอียด

ปลาเนื้อ

แกงจืดเต้าหู้

ระดับที่ 5 อาหารปกติ

ลักษณะอาหาร: เป็นอาหารปกติทั่วไป แต่ควรหลีกเลี่ยงอาหารแข็งที่กลืนยากหรือทำให้ผู้ป่วยไอ และสำลักในระยะแรก

ตัวอย่างอาหาร: ก๋วยเตี๋ยวน้ำ , เกี้ยวน้ำ , ข้าวสวย , ผัดหมักกะโรนี , ข้าวผัด , แกาเหला

ก๋วยเตี๋ยวน้ำ

เกี้ยวน้ำ

ข้าวสวย

ผัดหมักกะโรนี

ข้าวผัด

แกาเหला

การสำลักน้ำในภาวะกลืนลำบากเป็นปัญหาหนักที่สุด เพราะมักพบว่า ผู้ป่วยจะลดการดื่มน้ำลงเพราะไม่อยากสำลัก ร่างกายจึงเสี่ยงต่อการขาดน้ำ

การใช้สารเพิ่มความหนืด ซึ่งทำจากใยอาหารชนิดละลายน้ำได้ ไม่มีกลิ่น ไม่มีรส ไม่มีสี แต่จะไปทำให้น้ำหรือซุปร มีความหนืดมากขึ้นเกาะเป็นเนื้อเดียวกันทำให้กลืนลงคอได้หมด ไม่เหลือค้างไว้จึงไม่สำลัก เป็นการแก้ปัญหาการขาดน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สารเพิ่มความหนืดสามารถผสมจนมีความหนืดเพิ่มขึ้นได้ 3 ระดับ

ระดับขั้นน้อย

ระดับขั้นกลาง

ระดับขั้นมาก

การจัดท่าทางผู้ป่วยให้เหมาะสม

1. จัดทำให้ผู้ป่วยอยู่ในท่านั่งตัวตรง
2. ศีรษะอยู่กึ่งกลาง โนมมาข้างหน้าเล็กน้อย อาจใช้หมอนรองใต้บริเวณไหล่และต้นคอของผู้ป่วยเพื่อจัดศีรษะให้อยู่ในแนวตรง
3. ขณะรับประทานอาหาร ผู้ที่ป้อนอาหารให้ผู้ป่วยควรนั่งหรืออยู่ในระดับสายตาของผู้ป่วย

ระดับอาหารสำหรับ ผู้มีภาวะกลืนลำบาก (Dysphagia Diet)

คณะกรรมการวิชาการกองเวชศาสตร์ฟื้นฟู
โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า
โทร 0-2763-9300
“สิงหาคม 2563”

แผนกกิจกรรมบำบัด กองเวชศาสตร์ฟื้นฟู
โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า
โทรศัพท์ 0-2763-3257

